

Het visseizoen 2002

Voedselreservering voor vogels: Kanoetstrandlopers, Eidereenden en Scholeksters

1. Effect kokkelvisserij op voedselaanbod voor Kanoetstrandlopers

Door sommige onderzoekers wordt als bezwaar tegen de kokkelvisserij aangevoerd dat de visserij het voedselaanbod voor Kanoetstrandlopers beïnvloedt, waardoor er te weinig voedsel zou zijn voor deze soort. Kanoetstrandlopers eten met name nonnetjes (*Macoma balthica*) en verder o.a. kokkels (*Cerastoderma edule*) die tussen 5 en 12 mm groot zijn.

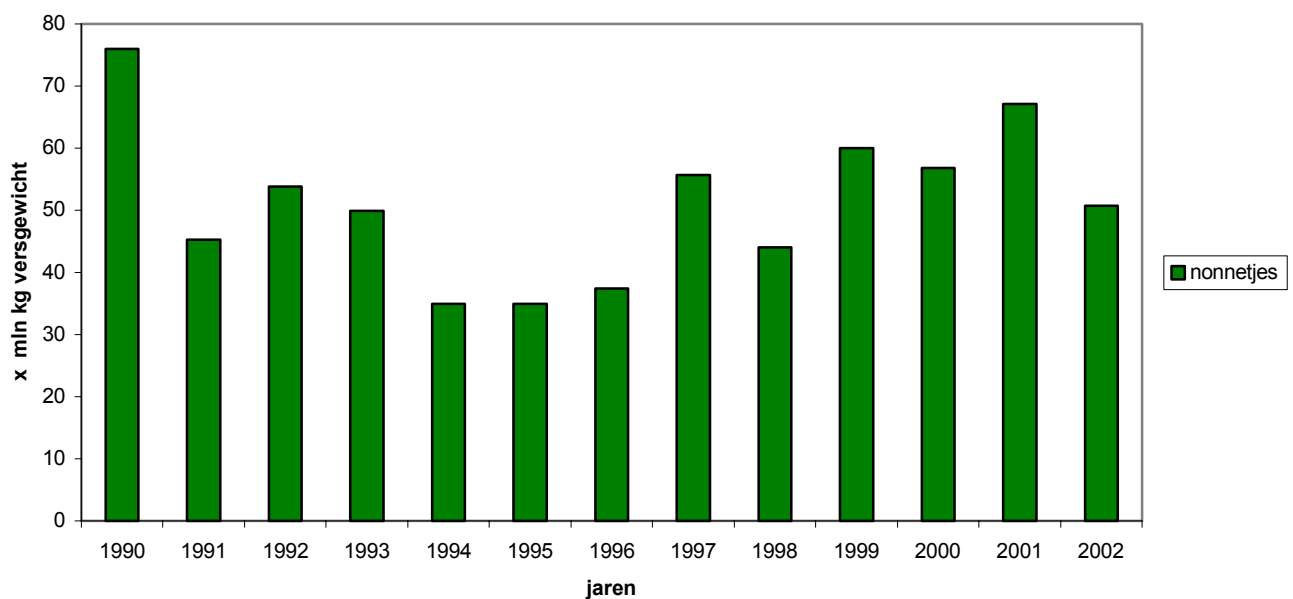
De visserij gebruikt tijdens het vissen korren en spoelmolens met een spijlbreedte van 15 mm. Schelpdieren die kleiner zijn worden daardoor niet opgevist. Het voedsel van de Kanoetstrandloper wordt dan ook niet door de kokkelvisserij opgevist.

Tijdens de inventarisatie van het kokkelbestand wordt door onderzoekers van het Rivo-cso (Nederlands Instituut voor Visserij-onderzoek) ook het bestand aan nonnetjes in het litoraal (de droogvallende platen) meegenomen.

Onderstaande grafieken geven het verloop van het bestand aan nonnetjes en die aan 0- en 1 jarige kokkels. Het bestand aan nonnetjes blijkt slechts in geringe mate te schommelen, dat van kokkels wel. De broedval van kokkels is dan ook veel onregelmatiger, zowel in de voor visserij opengestelde gebieden als in de gesloten gebieden.

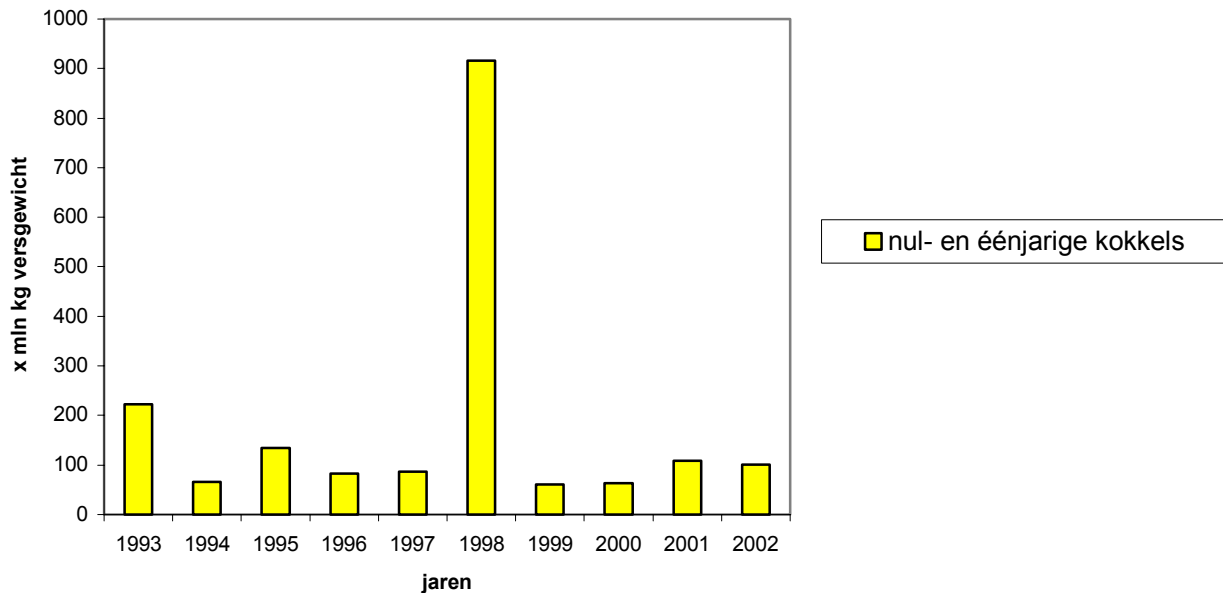
Voor de Kanoetstrandlopers is er volop voedsel aanwezig in de Waddenzee, zoals uit de inventarisatiegegevens van het Rivo-cso blijkt.

bestand aan nonnetjes (*Macoma balthica*) in het litoraal (ondiepe deel) van de Waddenzee

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat het bestand aan nonnetjes een tamelijk constante voedselbron voor Kanoetstrandlopers is.

nul- en éénjarige kokkels in de Waddenzee

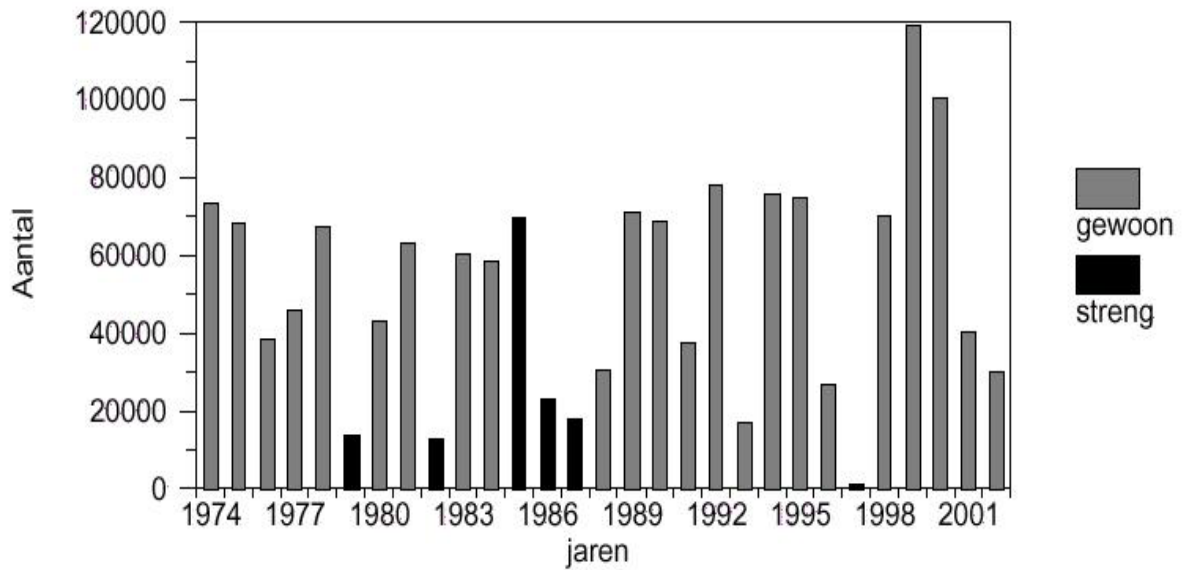
Het bestand aan kokkels is veel minder constant. Na een strenge winter vindt er doorgaans een grote broedval van kokkels plaats, dit was in 1996 en 1997 het geval. De broedval van 1996 is echter in de strenge winter 1996/97 grotendeels weer doodgevroren. Een minimaal bestand aan ouderdieren heeft voor een enorme broedval in 1997 gezorgd, die in deze grafiek in 1998 als 1-jarige kokkels zijn meegeteld.

Een ander geopperd bezwaar tegen kokkelvisserij is dat door de opwerveling van de bovenste 3 cm van de bodem tijdens het vissen, de bodemsamenstelling tot een diepte van 15- 25 cm zou worden verstoord, waardoor het 'teledetectie-systeem' in de snavel van de Kanoetstrandloper, dat wordt gebruikt voor het opsporen van harde voorwerpen in zacht substraat, niet meer kan worden benut. Door vissers is echter herhaaldelijk geconstateerd dat kanoetstrandlopers wel degelijk foerageren op een beviste kokkelbank, ook in de vissporen die een dag eerder zijn ontstaan.

Eerder onderzoek van de Universiteit van Utrecht toont aan dat het effect van een flinke storm op de opwerveling van de bodem groter is dan een heel seizoen kokkels vissen.

De omvang van het bestand aan Kanoetstrandlopers in de Waddenzee

Uit onderstaande grafiek afkomstig van de website van Sovon (Stichting vogeltelling Nederland) blijkt niet dat het aantal Kanoetstrandlopers momenteel extreem laag is of met uitsterven wordt bedreigd. Na de topjaren 1999 en 2000 is een daling te zien in de jaren 2001 en 2002. Het bestand in 2002 is niet abnormaal laag.

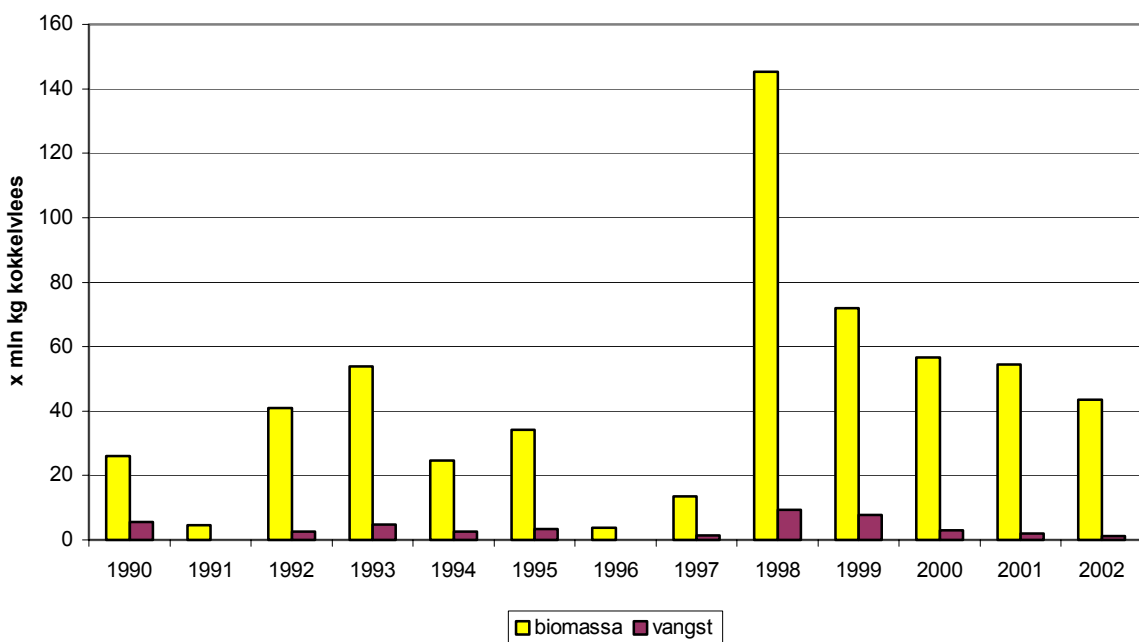

Figuur: Aantalontwikkeling van de Kanoet in de Nederlandse Waddenzee op basis van de Midwintertelling. Weergegeven zijn de aantallen (gecorrigeerd voor niet-getelde gebieden) in gewone en strenge winters. Voor 2002 zijn nog geen volledige getallen beschikbaar, dus voor dat jaar is een schatting gegeven. (bron: website Sovon)

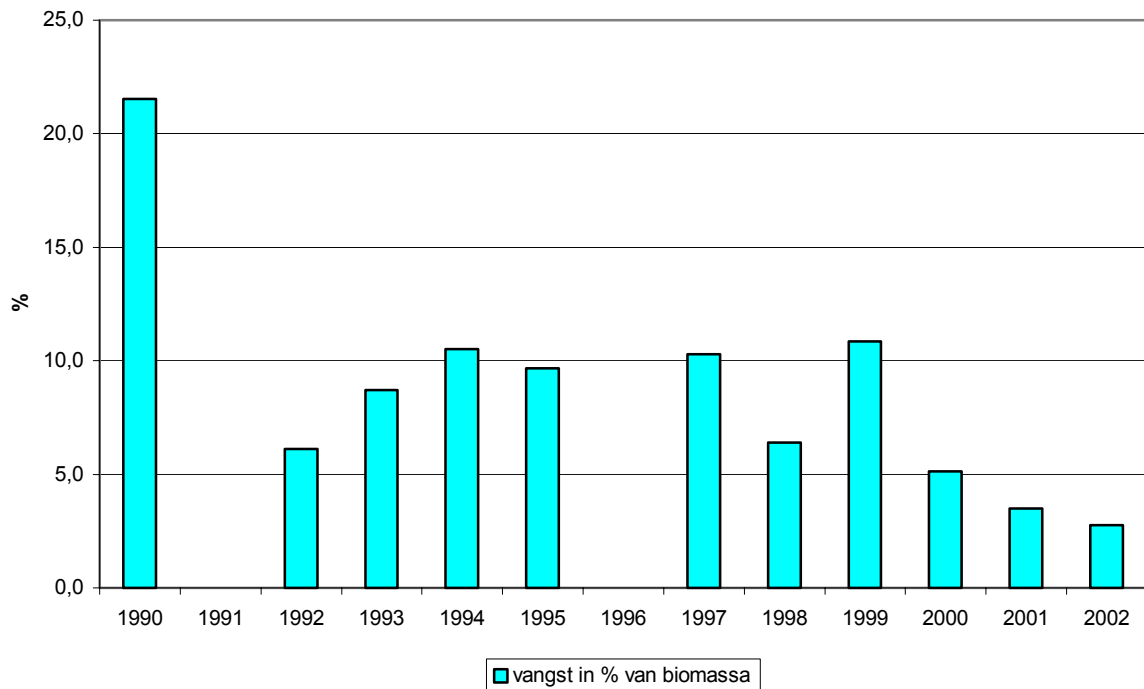
2. Eidereenden en scholeksters

In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt deze winter niet gerept van verhoogde sterfte onder eidereenden en scholeksters in de Waddenzee. Dit is opvallend omdat er minder kokkels zijn dan in de 4 voorgaande jaren.

biomassa en vangsten Waddenzee

vangst in % van biomassa

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat sinds de invoering van visplannen in 1992, het percentage kokkels dat is opgevist niet meer boven 11% van het totale bestand is geweest. Dit betekent dat ca. 90% van het bestand beschikbaar is als voedsel voor vogels.

Overigens wordt de omvang van het bestand aan kokkeletende vogels met name bepaald door het voedselaanbod in arme jaren. Als gevolg van de voedselreserveringsregeling mag dan niet worden gevestigd.